

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Організація бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств», виконаної аспірантом кафедри обліку і бізнес-консалтингу Погрібняк Дариною Сергіївною для здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Рецензенти у складі доктора економічних наук, професора Колодізева О. М. та кандидата економічних наук, доцента Прокопшиної О. В. рішенням вченої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (протокол № 9 від 26.05.2020 р.) призначені для проведення попередньої експертизи дисертації «Організація бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств», виконаної аспірантом кафедри обліку і бізнес-консалтингу Погрібняк Дариною Сергіївною для здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування», на основі вивчення і аналізу дисертації та наукових публікацій Погрібняк Д. С. та за результатами фахового семінару, який відбувся на розширеному засіданні кафедри обліку і бізнес-консалтингу ХНЕУ ім. С. Кузнеця (протокол № 12а від 18.06.2020 р.) дійшли висновку про таке:

1. Науковий рівень дисертації відповідає діючим вимогам до атестації здобувачів ступеня доктора філософії, а саме Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167, а саме:

щодо пункту 10 – дисертація є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем, характеризується єдністю змісту, має встановлену вимогами структуру: анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки, містить наукові положення, що мають наукову новизну, істотне значення в галузі обліку.

Актуальність теми дослідження. Значні зміни, викликані сучасним етапом науково-технічного прогресу, кризовими явищами у світовій та вітчизняній економіці, державним нормативно-законодавчим регулюванням, посиленням конкуренції тощо стають підґрунтям для створення об'єднань підприємств, діяльність яких характеризується певними інтеграційними обмеженнями, і впровадженням адаптивного управління для забезпечення спроможності відповідного реагування на вплив різних факторів в умовах невизначеності. У період цифровізації суспільства та економіки в цілому, суттєво зростає цінність інформації та її роль, як одного із найважливіших ресурсів в управлінні, проте значне прискорення процесів формування та передавання інформації призводить до її нагромадження, спотворення тощо. У свою чергу розвиток облікової парадигми та постійні трансформації у сфері менеджменту суб'єктів господарювання обумовлюють необхідність удосконалення та перегляду існуючих підходів до організації бухгалтерського обліку з метою належного забезпечення обліково-аналітичною інформацією

управлінських рішень в умовах невизначеності. Актуальність роботи підтверджується також її зв'язком з науковими дослідженнями Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця за темою «Консолідація обліково-аналітичної інформації в організації управління безпекою інноваційного розвитку великомасштабних економіко-виробничих систем: теорія та методологія» (номер державної реєстрації 0115U002375), де особисто здобувачем виконано 1 підрозділ: 1.2. Облікове забезпечення контролінгу та моделювання організації обліку в діяльності об'єднань підприємств.

Наукова новизна. Результати дослідження дисертанта мають різний ступінь наукової новизни, основні положення якої полягають у такому:

удосконалено:

методичний підхід до комплексного оцінювання стану організації бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств, відмінність якого полягає у визначенні інтегральних показників рівня розвитку за складовими, рівня адаптивності діяльності, рівня зрілості організації бухгалтерського обліку і якості обліково-аналітичної інформації та врахуванні особливостей інформаційних запитів стейкхолдерів в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств, що сприятиме підвищенню рівня обґрунтованості управлінських рішень;

технологію обліково-аналітичної підтримки управлінських рішень, відмінність якої полягає у врахуванні схеми інтересів ключових стейкхолдерів, ступеня інтеграції обліково-аналітичних систем та ієрархії адаптерів, вимог контролінгу та стратегії адаптації у діяльності об'єднання підприємств, що сприятиме зменшенню асиметрії облікової інформації та підвищенню якості інформаційних каналів у процесі адаптивного управління;

процедуру обліково-аналітичної підтримки з використанням сигнальних показників за центрами відповідальності, яка на відміну від існуючих враховує вимоги до структуризації інформації з позицій виконання стейкхолдерами рольових функцій в системі адаптивного управління, що сприятиме підвищенню якості обліково-аналітичного забезпечення об'єднання підприємств;

дістали подальшого розвитку:

концептуальна схема організації бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств, відмінність якої полягає у врахуванні принципів адаптивного управління, формуванні етапів організації обліку, що враховують специфічні інформаційні запити, виникаючі у процесі адаптивного управління об'єднанням підприємств, а також розробленні схеми інформаційного середовища консолідації даних бухгалтерського обліку, що сприятиме формуванню обліково-аналітичної інформації для прийняття управлінських рішень у процесі діяльності та розвитку об'єднань підприємств;

модель організації бухгалтерського обліку, відмінність якої полягає у врахуванні розширеного переліку стейкхолдерів та їхніх інформаційних потреб, що сприяє формуванню управлінської звітності в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств.

Практична цінність розробок підтверджується їх застосуванням у діяльності підприємств та їх об'єднань і навчальному процесі, зокрема: у ТОВ «Завод високовольтної апаратури» використано процедуру формування сигнальних показників за центрами відповідальності в рамках обліково-аналітичної підтримки адаптивного управління, що засвідчує довідка № 11/17 від 05.02.2020 р.; ТОВ «ПШ» Енергетичні рішення» прийняті до впровадження методичний підхід щодо оцінювання стану організації бухгалтерського обліку, концептуальна схема організації бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні та технологія обліково-аналітичної підтримки управлінських рішень, що засвідчує довідка № 3/2020 від 12.02.2020 р.; у ТОВ «Покровська садиба» використано теоретичні та методичні положення щодо побудови й оцінювання стану організації бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств, що засвідчує довідка № 3 від 29.01.2020 р. у навчальному процесі Харківського національного університету імені Семена Кузнеця для підготовки фахівців зі спеціальності 071 «облік і оподаткування» за освітньо-професійною програмою «облік і аудит» під час викладання дисципліни «Організація бухгалтерського обліку та контролю в управлінні підприємством» використовуються запропоновані Погрібняк Д.С. теоретичні положення організації бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств; під час викладання дисципліни «Управлінський облік» використовується процедура формування сигнальних показників за центрами відповідальності (довідка № 28/86-34-101 від 18.05.2020 р.).

Оформлення дисертації відповідає діючим вимогам, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в логічній послідовності розв'язування завдань дослідження.

Щодо пункту 11 – всі наукові результати дисертації опубліковані, апробація результатів є достатньою. У відкритому друці за темою дисертації опубліковано 17 праць, у тому числі: 1 стаття у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку і Європейського Союзу (Чеська Республіка), 7 статей в наукових фахових виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз, 9 тез доповідей та матеріалів конференцій. Загальний обсяг опублікованих праць за темою дисертації становить 5,4 ум.-друк. арк., з них особисто здобувачеві належить 4,9 ум.-друк. арк. В опублікованих працях здобувача повністю відображено сутність та зміст отриманих результатів дослідження та їхня наукова новизна. Результати дослідження доповідались і отримали позитивну оцінку на міжнародних науково-практичних конференціях. З огляду на це апробація результатів дисертаційної роботи є достатньою.

Публікації, що відтворюють наукові результати дисертації:

Стаття, у періодичному науковому виданні інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу:

1. Pohribniak D. Development of an accounting organization model in the adaptive management of enterprises association. *Evropský časopis ekonomiky a*

managementu. 2019. № 5. Т. 4 С. 102-108. https://eujem.cz/wp-content/uploads/2019/eujem_2019_5_5/16.pdf.

Статті у фахових наукових виданнях та наукових виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз:

2. Погрібняк Д. С. Формування обліково-аналітичного забезпечення адаптивного управління об'єднанням підприємств. *Управління розвитком*. 2016. № 4. С. 105-109.

3. Погрібняк Д. С. Методичний підхід до оцінки рівня організації бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств. *Управління розвитком*. 2018. № 2. С. 59-63.

4. Погрібняк Д. С. Розвиток організації бухгалтерського обліку об'єднань підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 17. С. 875–879. (*Index Copernicus*).

5. Погрібняк Д. С. Облікове забезпечення контролінгу в діяльності об'єднань підприємств. *Економіка та суспільство*. 2017. №. 13. С. 1396-1399. (*Index Copernicus*).

6. Погрібняк Д. С. Теоретичні засади використання зарубіжного досвіду у вітчизняній практиці для гармонізації бухгалтерського та податкового обліку діяльності об'єднань підприємств. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. 2017. Т. 22. Вип 11(64). С. 238-242. (*Index Copernicus*).

7. Погрібняк Д. С. Особливості моделювання організації бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств. *Бізнес-навігатор*. 2017. Вип. 4-2 (43). С. 153-156. (*Index Copernicus*).

8. Лабунська С. В., Погрібняк Д. С. Формування сигнальних показників адаптивного управління в системі бухгалтерського обліку об'єднань підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Вип. 30. Ч.2. С. 134-139. (*Index Copernicus*). *Особистий внесок здобувача: розвинена процедура обліково-аналітичної підтримки інформаційних запитів стейкхолдерів в адаптивному управлінні*.

Публікації за матеріалами конференцій:

9. Погрібняк Д. С. Розвиток методичного забезпечення створення обліково-аналітичної підтримки менеджменту підприємств. *Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (30-31 березня 2017 року). Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. С. 456-457.

10. Погрібняк Д. С. Розвиток бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств. *Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця*: матеріали Міжнародної наукової конференції (1 – 2 червня 2017 року). Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. С. 171-173.

11. Погрібняк Д. С. Обліково-аналітичне забезпечення інформаційних запитів користувачів в адаптивному управлінні об'єднань підприємств. *Стратегічний розвиток організації, міст та регіонів*: матеріали Міжнародної наукової конференції (26–27 жовтня 2017 року). Ужгород: Ужгородський національний університет, 2017. С. 164-165.

12. Погрібняк Д. С. Формування комплексу моделей організації бухгалтерського обліку в діяльності об'єднань підприємств. *Економічна система країни в контексті міжнародного співробітництва: стан та перспективи розвитку: матеріали Міжнародної наукової конференції (26-27 січня 2018 року)*. Львів: ЛЕФ, 2018. Ч. 2. С. 100-102.

13. Погрібняк Д. С. Формування облікової інформації в адаптивному управлінні об'єднань підприємств. *Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (29-30 березня 2018 року)*. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. С. 350-351.

14. Погрібняк Д. С., Тирінов А. В. Формування інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень у адаптивному управлінні об'єднання підприємств. *Економічний розвиток і спадщина С. Кузнеця: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (31 травня – 1 червня 2018 року)*. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. С. 178-179. *Особистий внесок здобувача: розроблене обліково-аналітичного забезпечення інформаційних потреб стейкхолдерів у діяльності об'єднань підприємств за ділянками обліку*.

15. Погрібняк Д. С. Облікова підтримка прийняття рішень в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств. *Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (18-19 березня 2019 року)*. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. С. 447-449.

16. Погрібняк Д. С. Фактори впливу на організацію бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств. *Економічний розвиток і спадщина С. Кузнеця: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (30-31 травня 2019 року)*. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. С. 131-133.

17. Погрібняк Д. С. Теоретичні положення організації бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств. *Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (3-4 березня 2020 року)*. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. С. 422-424.

2. Науковий рівень дисертації відповідає діючим вимогам пункту 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167 – **всі наукові результати, що виносяться на захист і висвітлені у дисертації, одержані особисто здобувачем**. Дисертаційна робота є самостійно виконаною кваліфікаційною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до розробки теоретичних і методичних положень та рекомендацій з організації бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств.

У дисертаційній роботі особисто автором удосконалено методичний підхід до комплексного оцінювання стану організації бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств; обґрунтовано технологію обліково-аналітичної підтримки управлінських рішень; розвинено процедуру обліково-аналітичної підтримки з використанням сигнальних показників за центрами відповідальності; розроблено концептуальну схему організації

бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств; сформовано модель організації бухгалтерського обліку.

Усі результати, які винесено автором на захист, отримані самостійно і містяться в опублікованих роботах. У роботах, опублікованих у співавторстві, використані тільки ті ідеї, положення та розрахунки, які є результатом особистих наукових пошуків. Особистий внесок дисертанта у колективні наукові роботи конкретизовано у списку праць здобувача, наведеному вище.

3. Загальний висновок. Подана на рецензування дисертаційна робота «Організація бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств» здобувача Погрібняк Дарини Сергіївни відповідає спеціальності 071 – «Облік і оподаткування», відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 9, 10, 11 і 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167.

Автор роботи, Погрібняк Дарина Сергіївна, може бути представлений до публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

4. Рішенням фахового семінару, проведеного на розширеному засіданні кафедри обліку і бізнес-консалтингу (протокол № 12а від 18.06.2020 р.), УХВАЛИЛИ:

1. Визнати, що дисертаційна робота «Організація бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств» здобувача Погрібняк Дарини Сергіївни відповідає спеціальності 071 – «Облік і оподаткування».

2. Визнати, що Погрібняк Дариною Сергіївною опубліковано по темі дисертації 17 наукових праць, які розкривають основний зміст дисертації, відображають наукову новизну отриманих результатів і відповідають вимогам пунктів 11 і 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167.

3. Визнати, що дисертаційна робота «Організація бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств» здобувача Погрібняк Дарини Сергіївни відповідає вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 9, 10, 11 і 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167.

4. Рекомендувати вченій раді університету розглянути у якості опонентів за дисертацією Погрібняк Дарини Сергіївни на тему «Організація бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств» таких учених:

Легенчук Сергій Федорович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і аудиту, Державний університет «Житомирська політехніка», Міністерство освіти і науки України;

Бочуля Тетяна Володимирівна, доктор економічних наук, професор кафедри фінансів та обліку, Харківський державний університет харчування та торгівлі, Міністерство освіти і науки України.

5. Рекомендувати дисертацію Погрібняк Д. С. на тему «Організація бухгалтерського обліку в адаптивному управлінні об'єднанням підприємств» до публічного захисту у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» після її утворення рішенням МОН України та опублікування на сайті МОН України відповідного наказу.

Рецензенти:

д. е. н, професор,
завідувач кафедри банківської справи
і фінансових послуг ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Олег КОЛОДИЗЄВ

к. е. н, доцент, доцент кафедри
обліку і бізнес-консалтингу
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Олена ПРОКОПШИНА

24.06.2020 р.

Підписи засвідчую:
вчений секретар ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Оксана ПИСАРЧУК